

16 martie 2016

**Către: Excelența Sa, domnul Klaus Werner Iohannis
Președintele României**

Subiect: Recomandările FIC privind sistemul educațional din România

Stimate domnule Președinte,

La fiecare doi ani de zile Consiliul Investitorilor Străini - FIC publică o *Carte Albă* care este o radiografie a economiei românești și în același timp o sinteză a recomandărilor membrilor noștri pentru autoritățile publice din România. FIC a luat notă de proiectul național "România educată" inițiat de Excelența Voastră, care reprezintă începutul renașterii societății pe valori, dezvoltarea unei culturi a succesului bazată pe performanță, muncă, talent, onestitate și integritate.

În acest context, dorim să vă prezentăm mai jos recomandările FIC privind sistemul educațional din România:

1. Legătura dintre Universitate și mediul de afaceri

Pentru că sistemul educațional și mediul de afaceri sunt interdependente este extrem de important să existe comunicare și colaborare permanentă între cele două sectoare astfel încât absolvenții să fie pregătiți pentru a intra pe piața muncii inclusiv din perspectiva acelor competențe practice care le pot crește șansele de angajare.

Recomandare FIC

FIC susține crearea unui *think tank* dedicat educării pentru angajare care să acționeze ca punct de legătură între mediul de afaceri, universități și alte părți interesate. Acest organism umbrelă ar putea să anticipeze și să analizeze tendințele pieței muncii și ar putea astfel propune măsuri adecvate problemelor identificate. Un asemenea organism poate fi depozitarul exemplurilor de bună practică și poate facilita pe termen lung alinierea între nevoile pieței muncii din România și opțiunile de carieră ale studenților și elevilor.

2. Îmbunătățirea legislației și a sistemului de evaluare

Comaniile din România au nevoie de predictibilitate în privința resurselor umane disponibile (în termen de volum și competențe) și să poată anticipa și influența tendințele în educație și legislația care o guvernează. Stagiaturile (internship) sunt de cele mai multe ori pasul intermediar între statutul de student și cel de angajat. Prin intermediul acestora, pregătirea preponderent teoretică din școală este compensată cu anumite competențe practice dobândite în timpul stagiului. Cu toate acestea nu există nicio reglementare legislativă a stagiaturii în România. Legea nr. 78/2014, recent adoptată, stabilește doar cadrul legal specific voluntariatului, în timp ce Legea nr. 258/2007 reglementează practica pentru elevi și studenți.

Recomandări FIC

Crearea unui cadru legal adecvat pentru stagiatură trebuie să constituie o prioritate, în opinia FIC. În același timp pentru a stimula această practică trebuie redusă povara fiscală a companiilor care oferă stagiaturi.

Pentru că sistemul educațional din România pune accent pe pregătirea teoretică și mai puțin pe aptitudinile practice sau sociale ale tinerilor, ar fi benefic ca aceștia să fie expuși contactului cu experți din mediul de afaceri. FIC recomandă crearea unui cadru legal care să permită experților din companiile private să predea sau să susțină prelegeri în mod oficial în universități.

Ministerul Educației trebuie să implementeze un sistem de recrutare și formare și calificare pentru profesori bazat pe criterii de performanță și care să-i promoveze pe cei care sunt motivați și înclinați către o carieră în educație. Universitățile ar trebui să reintroducă examenul de admitere pentru a crește calitatea studenților și să studieze motivul pentru care aceștia aleg o anumită arie de studiu. În procesul de evaluare a performanței universităților, Ministerul Educației trebuie să ia în considerare și procentul absolvenților acelei universități care și-au găsit un loc de muncă în domeniul pentru care s-au pregătit.

3. Universitățile și mediul de afaceri

Schimbarea paradigmei și investițiile în sistemul educațional din România pot deschide calea unei creșteri economice sustenabile.

Mediul de afaceri are resursele și expertiza necesară pentru a aduce împreună toate părțile interesate astfel încât curricula din sistemul educațional să reflecte nevoile curente și viitoare de pe piața muncii din România. Mediul de afaceri poate încuraja inițiativa și pregătirea practică a studenților prin investiții în proiectele care susțin microîntreprinderile și antreprenoriatul.

Companiile din România au făcut deja pași importanți în direcția adaptării curriculei la nevoile din piață. Companiile din domeniul IT au investit semnificativ în facultățile tehnice ale marilor universități din România, îmbunătățind procesul educațional. Studenții care beneficiază de aceste investiții se alătură mai târziu acestor companii mai bine pregătiți, justificând astfel investiția inițială.

Recomandări FIC

FIC recomandă o mai bună comunicare între universități și mediul de afaceri de-a lungul întregului ciclu academic. Este necesar să existe un proces strâns de cooperare în care să fie analizat contextul (oportunitățile și nevoile ambelor sectoare), să se stabilească programa școlară și metoda de predare care să ia în considerare și alte organizațiile relevante.

Programele de responsabilitate socială a corporațiilor în educație ar trebui să abordeze sistematic colaborarea fragilă dintre sistemul educațional și mediul de afaceri, inclusiv prin dezvoltarea de parteneriate strategice cu universitățile. Companiile ar trebui să creeze mecanisme care să faciliteze transferul de cunoștințe și să ofere mai multe stagiaturi atunci când cadrul legal este clarificat.

Trebuie acordată atenție pregătirii interdisciplinare a tinerilor și abilității lor de a coordona proiecte pentru ca ei să fie mai bine pregătiți să se integreze pe piața muncii sau, de ce nu, să devină antreprenori.

4. Învățământul profesional

A. Creșterea reputației generale a școlilor profesionale

După căderea regimului comunist, sistemul de educație profesională a suferit un proces continuu de discreditare. Acest proces a fost generat de două cauze principale: - (i) declinul industriei grele din România după 1989 (care a rezultat în scăderea cererii de muncitori calificați) și (ii) mentalitatea preponderentă că o educație superioară este o condiție esențială pentru succesul profesional.

Revitalizarea industriei grele din România în ultimul deceniu a dus la creșterea semnificativă de locuri de munca pentru muncitori calificați în marile zone industriale ale țării, însă mentalitatea publică nu s-a schimbat. Este necesară o schimbare a atitudinii publice astfel încât absolvenții școlilor elementare să fie orientați către o profesie onorabilă în industrie.

Recomandări FIC

FIC consideră că este nevoie de forță de muncă talentată și calificată în domeniul industrial și înțelege, în același timp, dificultățile întâmpinate de sistemul de educație profesională datorită percepției negative asupra sa. De aceea, FIC recomandă și susține efortul mediului de afaceri și al autorităților de a îmbunătăți imaginea educației profesionale din România.

Câteva dintre metodele prin care se poate îmbunătăți imaginea școlilor profesionale sunt:

- Vizite oficiale în școli din partea unor profesioniști din industrie, care pot prezenta copiilor și profesorilor poveștile succesului lor și drumul pe care l-au urmat;
- Campanii media vizibile care să promoveze educația profesională și avantajele ei;
- Sesiuni de prezentare în fabrici pentru profesori și părinți. Sesiunile se vor concentra asupra tehnologiilor noi și procedurilor de muncă folosite în industria grea, astfel încât să fie eliminate unele dintre preconcepțiile referitoare la un loc de muncă în industrie.

B. Relocarea școlilor profesionale în apropierea zonelor industrializate

Principalele centre de producție sunt amplasate în diferite locații din România și există o discrepanță puternică între zonele industrializate și cele mai puțin dezvoltate. Din punct de vedere geografic, sistemul industrial românesc este foarte eterogen.

Lucrurile nu au stat mereu așa, deoarece în timpul perioadei comuniste marile orașe erau industrializate și sursa principală pentru munca calificată era un sistem de învățământ profesional complex cu școli profesionale localizate în vecinătatea marilor fabrici. Unele fabrici nu au fost închise niciodată, continuând colaborarea cu școlile lor profesionale dar majoritatea au fost nevoite să se închidă (ex. Republica, IMGB, ARO, Tractorul etc.). În acest context, chiar dacă școlile profesionale care aparțineau acestor foști giganți industriali nu au fost închise, absolvenții lor nu pot fi integrați eficient în câmpul muncii. Pentru a rezolva această problemă este nevoie de o relocare a școlilor profesionale.

Recomandări FIC

FIC recunoaște importanța reorganizării sistemului de educație profesională și susține relocarea școlilor profesionale în apropierea zonelor industrializate de astăzi. Există o evidentă discrepanță geografică între oferta și cererea de muncă pentru industria din România. Pentru companii nu este viabil economic să investească în școli profesionale care sunt situate la distanțe considerabile de centrele lor de producție.

Guvernul României trebuie să inițieze (cu sprijinul companiilor interesate) un plan de reorganizare pentru sistemul de educație profesională, luând în considerare nevoile curente și localizarea geografică a industriei

C. Simplificarea procesului de înființare a unei specializări noi într-o școală profesională

Majoritatea companiilor interesate să colaboreze și să finanțeze școli profesionale au nevoi și cerințe specifice de la și pentru viitorii lor angajați – absolvenți ai acestor instituții. Programa actuală nu acoperă întotdeauna nevoile curente și viitoare ale industriei și adeseori este necesară înființarea unei noi specializări în școlile existente, cu sprijin financiar de la companiile interesate.

Procesul legal de înființare a unei noi specializări este foarte complicat și birocratic, descurajând astfel multe companii.

Recomandare FIC

FIC recomandă modificarea cadrului legislativ, astfel încât acesta să permită investitorilor interesați să creeze noi specializări în școlile profesionale deja existente.

D. Consilierea în carieră în timpul școlii generale

Mulți tineri talentați nu sunt conștienți de talentul lor sau nu-l pot urma din cauze administrative, financiare sau sociale. Ca urmare, foarte mulți dintre ei ajung să urmeze cariere care nu le sunt potrivite și fără nicio legătură cu aptitudinile lor practice. O astfel de situație duce la o satisfacție profesională redusă, la o prestație deficitară la locul de muncă și la o slabă integrare socială.

Recomandare FIC

Pentru a-i îndruma pe elevi către talentul lor și a-i convinge să-si urmeze pasiunea, FIC recomandă reintroducerea consilierii în alegerea carierei potrivite din timpul școlii generale și un rol mai activ al consilierilor din școli, acolo unde există. Consilierea trebuie să vizeze toate părțile interesate: copiii (prin identificarea talentelor lor), profesorii (instruiți să identifice aptitudinile copiilor) și părinții (cărora trebuie să li se explice cum își pot susține copiii). FIC recomandă introducerea unor teste specifice în clasele a VII-a și a VIII-a, care pot ajuta la identificare competențelor și aptitudinilor fiecărui elev, precum și organizarea de ședințe obligatorii de consiliere pentru orientare în alegerea opțiunilor școlare, alături de părinți sau tutorii acestora

E. Facilități fiscale pentru companiile care investesc în școli profesionale

În clipa de față există foarte puține facilități fiscale pentru companiile care vor să investească în dezvoltarea unor școli profesionale. Împreună cu celelalte obstacole birocratice amintite, lipsa facilităților fiscale descurajează asemenea investiții, ducând la o continuă degradare a sistemului de educație profesională.

Recomandare FIC

Guvernul trebuie să analizeze cadrul fiscal și legal în care se desfășoară activitatea școlilor profesionale și să identifice facilități fiscale pentru companiile dispuse să investească în sistemul de educație profesională. O astfel de facilitate acordarea unui credit fiscal în baza unui contract de sponsorizare care va avea ca obiect achiziționarea de echipamente, materiale pentru dotarea școlilor profesionale.

Vă stăm la dispoziție pentru orice clarificări legate de recomandările prezentate în această scrisoare.

Cu deosebită considerație,

Kinga Daradics
Membru în Board-ul FIC